

Evaluering af eksamen i skriftlig dansk i Grønland sommer 2024

308 elever skrev den onsdag d. 22. maj 2024 eksamen i skriftlig dansk. Til sammenligning skrev 304 elever eksamen i skriftlig dansk i 2023.

Ud af de 308 elever, som deltog i prøven, dumpede 22 %. Til sammenligning var det sidste år 20 %. I år fik 51% karakteren E eller derunder. 14 % af eleverne fik 10 eller 12.

Den opnåede gennemsnitskarakter ved årets eksamen er 3,8, hvor snittet sidste år var 3,9.

Herunder ses opgørelsen i skematisk form:

Skriftlig dansk sommereksamen 2024		
	Antal	Karaktergennemsnit
Opgave 1: ”Hævn er som bekendt en ret, der bedst serveres kold” (2022) af Christiane Vejlø og ”Måske var Will Smiths lussing præcis det, verden havde brug for” (2022) af Jim Lyngvild - <i>redegørelse, sammenligning, analyse og diskussion af debatindlæg</i>	64	4,2
Opgave 2: ”Miraklet” (2001) af Henning Mortensen- <i>novelleanalyse</i>	161	3,6
Opgave 3: ”Engletårer” (2023) af Tessa og uddrag af Sofie Lindes tale ved TV2 Zulu Comedy Galla (2020) – <i>lyrikanalyse, sammenligning og diskussion</i>	39	4,5
Opgave 4: ”2 piger 1 kage” (2013) af Jens Dahl – <i>analyse og fortolkning af kortfilm</i>	44	3,7
Samlet	308	3,8

Generelt

Årets tema var hævn, og dette var et tema, som bl.a. gav eleverne mulighederne for både at vise nutidig, historisk og kulturelt forankret viden.

Langt størstedelen af eleverne har skrevet meget tekst, og det er glædeligt at se, at der ikke var mange besvarelser, som var under en side, men mange af vores elever har haft svært ved at bevæge sig op ad i taksonomien, og det var karakteristisk for mange af besvarelserne, at de kun nåede et refererende niveau.

Det er glædeligt, at det er et fåtal af besvarelsene, der har været så dårligt sproglige, at de har været umulige at læse. Dog vil jeg nævne, at elevernes generelle sproglige færdigheder fortsat er nedadgående, hvilket de erfarne censorer bekræfter.

Sidste år indskrev opgavekommissionen for første gang i opgaveformuleringen kravet om en indledning, og i dette års opgaveformuleringer har opgavekommissionen også i alle opgaveformuleringer tilføjet, at eleverne skal huske at lave en kort afslutning. Det er tydeligt, at disse eksplikationer af krav har gavnet eleverne, da flere af eleverne nu har styr på dispositionen i eksamensbesvarelsen i skriftlig dansk.

ChatGBT var, og ikke uventet, desværre at finde i flere af elevernes besvarelser. På landsplan blev de 10 besvarelser, hvor censorerne havde lavet indberetning om snyd, alle annulleret, og disse elever skal nu til omeksamen i august. Til sammenligning kan jeg oplyse, at vi i sommeren 2023 eksamensbesvarelser kun fandt en enkelt (!) besvarelse med brug af chatGBP, så vi må konstatere, at chatGBT for alvor dette skoleår bliver brugt af vores elever. Spørgsmålet er, hvordan vores elever skal bruge chatGBT, men det er ikke denne evaluering anliggende at komme med løsninger på dette, men jeg vil opfordre skolens rektorer om at samarbejde om en fælles strategi. Det skal desuden være *meget* tydeligere og allerede før eksamenernes start, hvad konsekvensen for eleverne er, hvis de bliver taget i snyd.

De enkelte opgaver

Opgave 1: ”Hævn er som bekendt en ret, der bedst serveres kold” (2022) af Christiane Vejlø og ”Måske var Will Smiths lussing præcis det, verden havde brug for” (2022) af Jim Lyngvild - *redegørelse, sammenligning, analyse og diskussion af debatindlæg*

Teksterne i denne opgave havde dette - overvejende - positive udgangspunkt, at mange af eleverne kendte til det famøse klip, hvor Will Smith smækker Chris Rock en lussing på verdensdækkende TV.

Det også i årets besvarelser tydeligt, at det fortsat er svært for vores elever at skrive en redegørelse. Langt de fleste elever, som valgte at skrive denne besvarelse, laver et referat af teksten, og de får ikke tydeliggjort, hvad teksternes hovedsynspunkt og undersynspunkter er, og derfor bliver det for mange af eleverne svært at lave en kvalificeret sammenligning af de to tekster. Dog er der flere af eleverne, der får skrevet noget ala: ”Jim mener noget andet end Christiane”, men belæggene udebliver.

Det skal dog også nævnes, at der var flere ganske glimrende besvarelser af denne opgave, hvor eleverne på fornem vis får diskuteret for og imod brug af vold som måde at få hævn på. Her var der flere elever, som flot trak tråde tilbage til hævntogterne og hævnmotiverne i det traditionelle grønlandske samfund.

Opgave 2: ”Miraklet” (2001) af Henning Mortensen - *novelleanalyse*

Ikke overraskende er der mange elever, der har valgt at skrive denne opgave. Eleverne er trygge ved noveller, og der var også flere ganske gode besvarelser, hvor eleverne fanger det ”dobbelte” hævntogt. Det er tydeligt, at eleverne overordnet har styr på fortællertype, og flere af de dygtige elever får koblet fortællertypen med det dobbelte hævntogt. Det skal dog også nævnes, at der også var besvarelser, hvor flere elever skriver om en 2. personsfortæller, hvilket er lidt af en ny unode! Som gennemsnittet også indikerer, får langt de fleste af eleverne i denne opgave en dumpekarakter eller 02. Det skyldes, at de færreste elever bevæger sig op på et analytisk niveau, men bare refererer tekstens handling. Der var desværre også flere eksempler på, at elever direkte har afskrevet store dele af teksten!

Det er også de færreste elever, som formår at undersøge de sproglige virkemidler og deres formål i de ønskede linjer. Det er et fåtal af eleverne, som bruger fagbegreber til at karakterisere linjerne, og flere af eleverne viser også, at de ikke helt har tjek på billedsprogets terminologi, fx bruger metafor og sammenligning synonymt.

Flere af eleverne kan med fordel lære at afkorte citater, så det kun er det centrale fra tekstens citat, som fremgår i besvarelsen, og der *ikke* skal laves fodnoter i en eksamensbesvarelse i dansk. Det er nok at angive citatet i anførelsestegn og efter endt citat indsætte sidetal i parentes, da teksten – forhåbentligt – tidligere er præsenteret med titel, forfatter og årstal.

Opgave 3: ”Engletårer” (2023) af Tessa og uddrag af Sofie Lindes tale ved TV2 Zulu Comedy Galla (2020) – *lyrikanalyse, sammenligning og diskussion*

Lyrikopgaven plejer ikke at være elevernes foretrukne, men modsat de sidste mange år, er det lyrikopgaven, som i år har det højeste gennemsnit. Det skyldes formodentligt Tessas moderne tekst og det supplerende understøttende klip med Sofie Linde. Eleverne har også haft forholdsvis let ved at se, at Sofie Linde og Tessas ”mission” har været den samme: at tage hævn ved at bruge deres stemmer. Flere af eleverne er også opmærksomme på, at begge kvinder ikke angiver deres krænker ved navn, men det er dog de færreste elever, der reflekterer over, hvad kvinderne netop opnår ved ikke at navngive én enkelt mand. Det var heldigvis et fåtal af eleverne, som skrev om egne oplevelser med krænkelser.

Flere af eleverne har et rimeligt analysebegrebssæt, når det kommer til lyrik, og det er tydeligt, at der er arbejdet godt med begreber i lyrik rundt omkring på landets skoler.

Opgave 4: ”2 piger 1 kage” (2013) af Jens Dahl – *analyse og fortolkning af kortfilm*

Langt de fleste elever, som skrev denne besvarelse, havde godt styr på handlingen i filmen. De fleste elever formår også at lave personkarakteristik af de to piger, Julie og Amalie, med et fint fokus på forskellen mellem indre og ydre karakteristik, men det er ikke mange elever, der laver en god analyse af de centrale filmiske virkemidler, og de færreste elever får vurderet effekten af de brugte filmiske virkemidler.

Meget få af eleverne indsætter screenshots i deres besvarelser, og det er ærgerligt. I de besvarelser, hvor eleverne har indsat screenshots, er der en mere præcis og kvalificeret brug (og vurdering) af de filmiske virkemidler.

Sammenfattende:

Dette afsnit skal læses som anbefalede råd til videre praksis

Først om det rent sproglige:

- Det er karakteristisk for de besvarelser, der bliver vurderet til 00 og -3, at sproget bliver delvist meningsforstyrrende, når eleverne laver fejl i inversion, pronominer (fx skriver "han", når der skal bruges "de") og konjunktioner (bruger "og", "men" og "ellers" synonymt).
Der findes mange måder, hvorpå vi som undervisere kan træne elevernes korrekte brug af konjunktioner og pronominer, men det er vigtigt, at vi har for øje, at det er noget, som en stor del af vores elever kontinuerligt har brug for konkrete øvelser til at træne.
- Mange af eleverne har meget på hjerte, og det var karakteristisk for årets besvarelser, at mange elever faktisk har skrevet meget tekst, men hvis eleverne ikke kan sætte punktummer, mister læseren hurtigt overblikket og forståelsen for det læste. Øv – eller fortsæt med at øve – særligt de svagere eleverne i at skrive kortere tekststykker, hvor de får sat punktummet korrekt.
- Eleverne skal gøres opmærksomme på at engelske ord og engelske udtryk *ikke* hører hjemme i en besvarelse i dansk.

Og derefter om "alt det andet":

- Der er fortsat for mange elever, der opstiller deres besvarelse i dansk som en typisk 3. årsopgave. Eleverne skriver typisk i januar-februar 3.årsopgave, og de får der indøvet en hel speciel opgavestruktur, som vi undervisere i fx dansk må erkende, at vi skal gøre mere for at gøre opmærksom på IKKE er måden at skrive en besvarelse på til eksamen i skriftlig dansk. Mind eleverne om, at besvarelsen "bare" skal være et langt, sammenhængende tekststykke med én enkelt overskrift, som er opgavens titel.
- Det vil være en fordel for de mellemstærke og stærke elever at blive trænet i også at bruge opgavesættets andre tekster i et diskuterende afsnit. Eleverne får tekster "foræret", der bevæger sig inden for samme tema, og det vil være oplagt i en diskussion at inddrage pointer og holdninger fra de andre tekster i opgavesættet.

Og afsluttende:

I løbet af august vil dansksiden på Iserasuaat have gennemgået en større "reovering", og der vil være beskrivelser af de forskellige skrivehandlinger i eksamen i skriftlig dansk. Disse dokumenter

er det første spæde skridt mod egentlige styredokumenter, som forventes at blive skrevet af opgavekommissionsmedlemmer i skoleåret 2024/25.

Efter idé fra et opgavekommissionsmedlem vil opgavekommissionen til næste møde drøfte mulighederne for, at censorparret indsætter et par kommentarer ved klasser, hvor der er noget særligt at bemærke, i forhold til elevernes besvarelser. Dette er tænkt som en hjælp og måske for nogen en øjenåbner.

Afslutningsvis kan jeg oplyse, at der blev afholdt syge- og omeksamen i skriftlig dansk i d. 20. august. Sommerens eksamenssæt og sygeeksamenssættet er tilgængeligt på Teams fra efter d. 20. august.

Bedste hilsner

Nina Thomsen

Fagkonsulent i danskfaget (frem til d. 1. august 2024)

